

2017

PROTOKÓŁ KONTROLI

Doraźnej przeprowadzonej w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Renicach, 74-300 Myślibórz, zwanym w dalszej części protokołu „MOW Renice” lub „Ośrodek”.

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Biura ds. Kontroli Starostwa Powiatowego w Myśliborzu w składzie :

- Główny Specjalista w Biurze ds. Kontroli- Koordynator Zespołu,
- Naczelnik Wydziału Edukacji – Członek Zespołu
- inspektor w Biurze ds. Kontroli- Członek Zespołu,

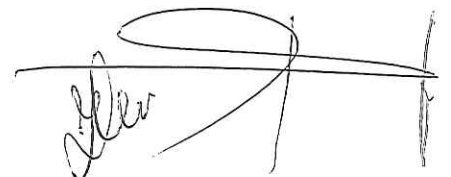
w dniach od 02.10.2017 r. do 20.10.2017 r., na podstawie upoważnienia z dnia 22 września 2017 roku.

Przedmiotem kontroli były wszystkie sfery organizacji i funkcjonowania jednostki od 2015 roku

Dyrektor jednostki kontrolowanej - _____ której zostało powierzone stanowisko dyrektora od dnia 24 sierpnia 2015 roku uchwałą Nr 47/151/2015 Zarządu Powiatu.

Obowiązujące przepisy:

- Prawo oświatowe Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949).
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016r. poz. 1943,1954,1985 i 2169 oraz z 2017 r. poz. 60,949 i 1292).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym z dnia 27 grudnia 2011 r. (dz. U. nr 296. Poz. 17585)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. poz. 1872).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunku pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji.

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.

Ustalenia organizacyjne:

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy działa w oparciu o dokumenty:

- Regulamin Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Renicach nadany Zarządzeniem nr 11/2016 Dyrektora Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego z dnia 10 marca 2016 roku.
- Statut Branżowej Szkoły I Stopnia Specjalnej w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Renicach nadany Uchwałą Nr. XLII/261/2017 z dnia 24 lipca 2017 roku
- Statut Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Renicach nadany Uchwałą nr. 1/2016 z dnia 7 stycznia 2016 roku.
- Uchwała nr 14/2016 r. Rady Pedagogicznej Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Renicach z dnia 3 marca 2016 r. w sprawie zmiany statutu Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Renicach.
- Uchwała nr 23/2016 r. Rady Pedagogicznej Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Renicach z dnia 15 września 2016 r. w sprawie zmiany uchwały nr 1/2016 z dnia 7 stycznia 2016 roku w sprawie wprowadzenia i zatwierdzenia Statutu Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Renicach.
- Procedury Postępowania w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Renicach nadany Zarządzeniem 3/2016 Dyrektora Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Renicach z dnia 8 stycznia 2016 roku.
- Zarządzenie 6/2017 Dyrektora Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Renicach z dnia 6 lutego 2017 roku.
- Zarządzenie nr 14/2017 Dyrektora Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Renicach z dnia 13 kwietnia w sprawie wprowadzenia zmiany do załącznika Zarządzenia Nr 3/2016 Dyrektora Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Renicach z dnia 8 stycznia 2016 roku w sprawie wprowadzenia Procedur postępowania w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Renicach.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli pod pozycją nr 3.

W trakcie kontroli wykonano następujące czynności:

- przeprowadzono rozmowę wstępną z dyrektorem placów.
- dokonano oglądu placówki, w tym pokoi wychowanków, toalet, jadalni, pomieszczeń dydaktycznych,
- przeprowadzono podczas oglądu placówki rozmowy z personelem MOW,
- dokonano analizy dokumentacji związanej z funkcjonowaniem placówki:
 - Statut Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Renicach.
 - Regulamin Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Renicach.
 - Procedury Postępowania w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Renicach.
 - Plan Pracy Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Renicach w roku szkolnym 2016/2017 oraz 2017/2018.
 - Rejestr Zarządzeń Dyrektora MOW w Renicach.
 - Rejestr wypadków uczniów 2015/2016.

- Rejestr Ucieczek.
- Skargi i wnioski.
- Przetargi oraz umowy.
- Sprawozdania z funkcjonowania kontroli zarządczej za rok 2015, 2016.

Charakterystyka Jednostki

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Renicach znajduje się w zabytkowym pałacu wraz z XIX- wieczną wieżą ciśnień i otaczającym zabudowania parkiem, w którym rosną pomnikowe tuje i dęby piramidalne. Wpisany do rejestru zabytków w 2008 roku. Od 1949 roku zaczął pełnić funkcję młodzieżowego ośrodka szkolno-wychowawczego, gdzie początkowo kierowano tam sieroty wojenne, a po 1956 roku stał się placówką resocjalizującą dla tzw. młodzieży niedostosowanej wychowawczo. Dziś, przeznaczony jest dla chłopców niedostosowanych społecznie w wieku od 13 do 18 lat.

Placówka funkcjonuje w oparciu o *Statut*, który określa między innymi, że:

- nazwa Ośrodka brzmi: Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Renicach,
- Ośrodek mieści się w Renicach Gmina Myślibórz, Powiat Myśliborski,
- Organem prowadzącym Ośrodek jest Powiat Myśliborski,
- Organem sprawującym nadzór pedagogiczny jest Zachodniopomorski Kurator Oświaty w Szczecinie,
- w skład Ośrodka wchodzi:
 - Szkoła Podstawowa Specjalna dla młodzieży niedostosowanej społecznie,
 - Branżowa Szkoła I stopnia Specjalna w MOW w Renicach,
 - Grupy wychowawcze dla wyżej wymienionych szkół,
- Ośrodek jest placówką nieferyjną, świadczy wobec swoich wychowanków opiekę całodobową,
- do Ośrodka przyjmowani są nieletni, wobec których Sądy zastosowały środek wychowawczy w postaci umieszczenia w młodzieżowym ośrodku wychowawczym.

Informacje ogólne

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Renicach według zgłoszenia do Ośrodka Rozwoju Edukacji może zapewnić opiekę 72 wychowankom. Każdy z wychowanków po przybyciu do Ośrodka zapoznawany jest przez wychowawcę z *Regulaminem Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego*, w którym zawarte są między innymi prawa i obowiązki, gdzie nieletni potwierdza ten fakt własnoręcznym podpisem.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym z dnia 27 grudnia 2011 r. (dz. U. nr 296. Poz. 1755) §4 pkt. 1 mówi, iż bezpośrednio po przybyciu nieletniego do Ośrodka - Dyrektor Ośrodka, w obecności wychowawcy lub innego pracownika ośrodka, przeprowadza z nieletnim rozmowę, podczas której zapoznaje nieletniego z jego prawami, obowiązkami i zasadami pobytu w ośrodku. § 4 pkt.2 zapoznanie się z prawami, obowiązkami i zasadami pobytu w ośrodku nieletni potwierdza własnoręcznym podpisem. W razie odmowy złożenia podpisu przez nieletniego dyrektor ośrodka w dokumentacji nieletniego czyni adnotację o odmowie potwierdzenia przez nieletniego zapoznania się z jego prawami, obowiązkami i zasadami pobytu w ośrodku.

Z informacji od wicedyrektora MOW Renice wynika, iż każdy nowoprzyjęty wychowanek jest objęty szczególną opieką wychowawców, psychologa i pedagoga. Pedagog

i psycholog przeprowadza rozmowy z chłopcami, w celu nawiązania relacji opartej na otwartości i zaufaniu. Poznaje sytuację chłopca, analizuje emocje, psychiczne i społeczne deficyty, sporządza diagnozę oraz proponuje odpowiednie dla potrzeb wychowanka formy pomocy. Wszyscy pracownicy dokonują wielospecjalistycznej oceny wychowanków oraz na posiedzeniu zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej proponują dodatkowe zajęcia, np. wyrównawcze, rozwijające zainteresowania, specjalistyczne. Ponadto wychowanek zostaje poinformowany przez psychologów, że w przypadku trudności emocjonalnych lub zaburzeń psychicznych może się zgłosić i niezwłocznie zostanie objęty opieką psychologiczną lub psychiatryczną. Wychowawcy zapoznają wychowanka z regulaminem oraz wszystkimi formalnymi możliwościami, wymogami oraz zasadami funkcjonowania w placówce.

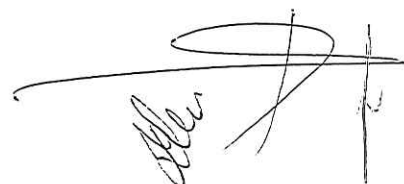
W dniu kontroli w Ośrodku według stanu ewidencyjnego było 40 wychowanków, obecnych 31 z czego 3 o godzinie 8:50 uciekło. Kontrolujący sprawdzili *rejestr ucieczek* za rok 2017/2018 od dnia 01.09.2017 r. do dnia 16.10.2017 r. z MOW Renice wychowankowie uciekali 14 razy. Z czego 3 wychowanków w ciągu dwóch miesięcy uciekło 2 razy (drugi raz jest to dzień 16.10.2017 r.), 6 wychowanków nie wróciło do Ośrodka od września 2017 roku. Każdy wychowanek po powrocie z ucieczki, jeżeli jest na to gotowy odbywa rozmowę z psychologiem. W rejestrze zamieszczana jest opinia psychologa dotycząca przyczyn ucieczki wychowanka Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Renicach oraz diagnoza przyczyn ucieczki. Kontrolujący przeanalizowali opinię oraz diagnozę trzech wychowanków z których, wynika, iż :

1 wychowanek (uciekł na 21 dni i po 7 dniach ponownie ucieka) - na rozmowę z psychologiem zgodził się na drugi dzień od powrotu z ucieczki. Odpowiadał na pytania krótkimi zdaniami, był zamknięty w sobie i zły ponieważ nie chce już przebywać w Ośrodku chociaż nie dzieje mu się żadna krzywda w MOW a ucieczka wynikała także z tęsknoty za rodziną i chęcią spotkania się z bliskimi.

2 wychowanek (uciekł na 17 dni i na trzeci dzień ucieka ponownie) – wychowanek chętnie zgłosił się na rozmowę z psychologiem ale postawa wychowanka wskazuje na to, iż może próbować dokonywać kolejnych ucieczek. Także nie chce przebywać już w MOW a powodem ucieczki był fakt, iż skończył 18 lat a Dyrektor Ośrodka nie zgodził się na urlopowanie ze względu na konsekwencje jego poprzednich zachowań.

3 wychowanek (uciekł na 22 dni ponownie ucieka po 6 dniach) - postawa wychowanka arogancka i buntownicza lecz chętnie zgłosił się na rozmowę. Nie ma zamiaru przebywać w MOW Renice, ponieważ nie podoba mu się ten ośrodek. Zapytany o przyczyny stwierdził, że nie podoba mu się stosunek niektórych wychowawców wobec wychowanków, ale o szczegółach nie chciał rozmawiać. Celem jego jest „ zniszczenie ośrodka „ i sprowadzi do MOW odpowiednie służby z zewnątrz”. Uzyskane informacje przekazane zostały wicedyrektorowi MOW.

Z wyjaśnień Wicedyrektora Ośrodka jakie działania Dyrektor MOW wprowadził celem minimalizacji ucieczek wynika, że: „Prowadzona jest *diagnoza przyczyn ucieczek*. Z każdym doprowadzonym z ucieczki odbywa się rozmowa z psychologiem, podczas której wychowanek na piśmie wskazuje przyczyny ucieczki. Psycholog na bieżąco analizuje przyczyny ucieczek wychowanków, redaguje opinie dotyczące przyczyn ucieczek. Ponadto, prowadzi się profilaktykę ucieczek. Psycholog prowadzi indywidualne rozmowy z wychowankami, którzy dokonali ucieczek, rozmawia się o zagrożeniach, jakie płyną z podejmowania takich zachowań, udziela się wsparcia psychologicznego oraz wraz z wychowankiem poszukuje rozwiązań trudności, które doprowadziły do jego ucieczki. Dodatkowo dwa razy w roku szkolnym prowadzona jest ankieta wśród wychowanków dotycząca przyczyn ucieczek. Wnioski z przeprowadzonej ankiety są analizowane na Radzie

Pedagogicznej. Na pytanie co jest najczęściej wymienianą przyczyną ucieczek przez wychowanków, wymienił: tęsknotę za bliskimi i chęć spotkania się z rodziną, problemy rodzinne oraz brak zgody na urlopowanie w okresach świątecznych”.

Na pisemne pytanie kontrolujących o przyczyny i okoliczności ucieczki 3 osób dnia 16.10.2017 r. Wicedyrektor Ośrodka wyjaśnił, iż „przyczyny ucieczki wychowanków diagnozowane są podczas rozmowy prowadzonej przez psychologa niezwłocznie po powrocie wychowanków do placówki. Bez rozmowy z wychowankiem nie możliwe jest rzetelne określenie przyczyn ucieczki. Ucieczka nastąpiła zaraz po dzwonku na lekcje, kiedy nauczyciel dyżurujący zszedł z dyżuru, wychowankowie zbiegli schodami na dół i kopnięciami w drzwi otworzyli sobie drogę ucieczki”.

Praca dwóch psychologów i dwóch pedagogów zatrudnionych w placówce jest nieskuteczna, gdyż nie potrafią oni efektywnie wesprzeć nauczycieli i wychowawców w ich pracy i udzielić im należytej pomocy psychologiczno- pedagogicznej.

Wśród podopiecznych MOW Renice 33 wychowanków posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym oraz 6 których, rodzice nie wyrazili zgody na badanie i wydanie orzeczenia. Szczegółową organizację działania placówki w roku szkolnym 2017/2018 określa arkusz organizacyjny placówki opracowany przez dyrektora Ośrodka.

W placówce docelowo utworzonych jest 6 grup wychowawczych. W dniu wizytacji, z uwagi na mniejszą liczbę nieletnich, funkcjonowały 4 grupy wychowawcze. Liczba nieletnich w tych grupach nie przekraczała 12. Grupą wychowawczą opiekuje się od 3 do 4 pracowników pedagogicznych odpowiedzialnych za prowadzenie grupy. Dyżur nocny w Ośrodku pełni 2 wychowawców.

Dyrektor Ośrodka podpisał umowę z firmą cateringową, w której opisano standardy obowiązujące w zakresie żywienia wychowanków. Posiłki są przygotowywane o oparciu o jadłospis tygodniowy, który jest wywieszony na stołówce. Całodobowa dostawa posiłków dla Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego obejmuje:

- Śniadanie,
- II śniadanie,
- Obiad (zupa, drugie danie, kompot),
- Kolację.

Godziny podawania posiłków uzależnione są od dni tygodnia, inne pory w dni nauki szkolnej oraz inne w niedziele oraz święta i dni wolne od zajęć szkolnych. Jeżeli są zgłaszane uwagi dotyczące niewystarczającej ilości jedzenia wskazane jest rozeznanie przez pracowników placówki potrzeb żywieniowych wychowanków. W placówce nie funkcjonują grupy usamodzielnienia, w których wychowanek jest przygotowywany do radzenia sobie w życiu codziennym m in. poprzez samodzielne przygotowywanie posiłków, a także nie mają żadnych warunków do przechowywania i obróbki żywności – grupy taki tworzy się w zależności od potrzeb z § 23 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017r. w sprawie publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania (Dz. U. poz. 1606). Faktem jest, że Ośrodek ma przygotowane jedno pomieszczenie, które jest po remoncie i ma być użytkowane jako aneks kuchenny dla grup I, II, III lecz Dyrektor nie określił czasu w którym, będzie w pełni wyposażony i zacznie funkcjonować.

W § 25 pkt.1 mówi, że Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy zapewnia

wychowankom całodobową opiekę, a pkt. 2 pora nocna trwa od godziny 22:00 do 6:00. Po przeanalizowaniu szczegółowego harmonogramu dnia zajęć w grupach wychowawczych zauważyć można, iż dzień dla wychowanków zaczyna się w dni

- poniedziałek- piątek od godziny 6:30 do godziny 21:00 (cisza nocna),
- dni wolne od nauki (sobota, inne wg. kalendarza roku szkolnego) od 8:00 do 20:00 (cisza nocna),
- dni świąteczne (niedziele i inne wg. kalendarza) dzień zaczyna się o godzinie o 6:30 do 20:00 (cisza nocna).

Jest to niezgodne z powyższym rozporządzeniem.

Personel

Ośrodek zatrudnia: 16 wychowawców, 2 psychologów, 2 pedagogów 13/26 etatu oraz 1 pedagog 26/26 etatu, 5 nauczycieli (18/18 etatu) i 8 nauczycieli w niepełnym wymiarze czasu pracy. Wszyscy zatrudnieni wychowawcy posiadają kwalifikacje zawodowe nabyte w wyniku ukończenia studiów w zakresie pedagogiki opiekuńczo- resocjalizacyjnej. W MOW Renice w ramach swoich etatów zatrudnione osoby posiadają kwalifikacje do prowadzenia zajęć specjalistycznych: socjoterapia -1, trening zastępowania agresji -2, indywidualne zajęcia psychoterapeutyczne.

Kadra pracownicza w latach 2015-2017 uczestniczyła m. in. w następujących szkoleniach:

- Dokumentacja kadrowa w oświacie,
- Odpowiedzialność odszkodowawcza,
- Zasady żywienia,
- Zamówienia publiczne do 30 000 euro w świetle wyników RIO i NIK,
- Zasady obliczania opłat i sporządzania wykazów o zakresie korzystania ze środowiska oraz sporządzania raportu rocznego za emisję,
- Szkolenie ZUS ZL elektroniczne,
- Zmodernizowane SIO w roku szkolnym 2016/2017,
- Szkolenie SIO po zmianach,

Kadra pedagogiczna w latach 2015-2017 odbyła szkolenia z zakresu:

Rok 2015

- Dostosowanie programu wychowawczego i profilaktycznego do wymagań rozporządzenia MEN z dnia 18.08.2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii,

- Profilaktyka uzależnień,

Rok 2016

- Profilaktyka agresji i przemocy,
- Współpraca z rodzicami wychowanków,
- Organizacja ewaluacji zewn. w placówce,
- Kary i nagrody,
- Samoocena pracy nauczyciela,

- Profilaktyka i prawidłowa emisja głosu nauczyciela,

- Jak sobie radzić ze stresem w trudnych sytuacjach wychowawczych,

- Nowoczesne systemowe rozwiązania w pracy z młodzieżą niedostosowaną społecznie,

Rok 2017

- Wychowanie do wartości,

- Już nie dziecko jeszcze nie dorosły –cechy nastolatka,
- Jak sobie radzić z prowokacyjnymi zachowaniami. Metoda konstruktywnej konfrontacji,
- Kształtowanie prawidłowej komunikacji między pracownikami jako nieodzowny element tworzenia przyjemnej atmosfery w środowisku pracy,
- Jak sobie radzić z własnymi emocjami oraz emocjami wychowanków podczas prowokowanych przez wychowanków sytuacji kryzysowych np. zbiorowa dewastacja mieni, naruszenie godności funkcjonariusza publicznego.

W trakcie kontroli Pani Dyrektor przedłożyła kontrolującą informacje na temat swoich pracowników, gdzie przeprowadzane były spotkania i kontrole dla wychowawców grup.

W dniu 27.09.2017 r. Dyrektor Ośrodka przygotowała Rejestr Celów i Ryzyk.

Poniższa tabela przedstawia opracowany rejestr:

Lp	Cel – zadanie (ujęte w sposób konkretny)	Obszar Działania	Zidentyfikowane ryzyko	Zagrożenia Ryzykiem *	Metody Przeciwdziałania **
1	Realizacja podstawy programowej	Dydaktyczny, dydaktyczno-wychowawczy	Niezrealizowana w pełni podstawa programowa	Obniżenie poziomu nauczania, obniżenie subwencji oświatowej	Organizowanie zastępstw za nieobecnych nauczycieli, zajęć dydaktyczno-wyrównawczych
2	Podniesienie poziomu kształcenia	Dydaktyczny, dydaktyczno-wychowawczy	Obniżenie kompetencji uczniów	Spadek efektywności zdawania egzaminów zew. niższy procent promocji	Działania motywujące nauczycieli i uczniów, ewaluacja programu poprawy efektywności kształcenia, działania ograniczające absencję nauczycieli
3	Zapewnienie bezpieczeństwa wychowankom i pracownikom	Bezpieczeństwo	Zwiększenie efektywności zdarzeń nadzwyczajnych oraz zachorowalności uczniów i nauczycieli	Utrata zdrowia wychowanków i wychowawców	Prowadzenie skutecznego nadzoru, wzmoczona pomoc psych.- pedagog, bieżące monitorowanie stanu tech. Budynku i terenu, kierowania na BHP oraz okresowe nadania lekarskie, stała opieka pielęgniarska i lekarska nad wychowankami
4	Zapewnienie właściwej opieki wychowankom	wychowawczy	Zwiększenie efektywności pracy wychowawczej	Spadek efektów pracy wychowawczej, zwiększona ilość ucieczek, agresji	Prowadzenie skutecznego nadzoru (hospitalizacje, lustracje, obserwacje), wspomaganie wychowawców poprzez rozmowy kadrą, szkolenia
5	planowaniu i rzetelności w zakresie sprawozdawczości finansowej	Finansowe	podziałem kosztów. Niewłaściwy nadzór nad prawidłowością realizacji planów. Nieefektywna ścisła odpowiedzialność rodziców wychowanków.	kosztów, wystąpienie znacznych konsekwencji finansowych, dyscyplinarnych, społecznych	zasobów finansowych, analiza zasobów z punktu widzenia jego wykorzystania przy realizacji celów/ zadań ośrodka

* jaki będzie efekt negatywnego zdarzenia zagrażającego realizacji celu/zadania.

** czynności, które mają zapobiegać negatywnym zdarzeniom.

Z notatki sporządzonej dnia 29.09.2017 roku ze spotkania z wychowawcami (uczestniczyli w nim również psychologowie oraz pedagodzy) wynika, że nie wykonują w sposób właściwy własnej pracy. Nie dbają o porządek w internacie czego dowodem jest ogólny nieporządek i nieład. Wicedyrektor wskazał jakie są oczekiwania w zakresie pracy wychowawców. Przypomniał o bezwzględny przestrzeganiu harmonogramu dnia zajęć w grupie wychowawczej oraz o rzetelnej opiece nad wychowankami. Wychowawcy zostali poinformowani o konieczności podjęcia we wskazanych zakresach, aby poprawić funkcjonowanie ośrodka. W spotkaniu uczestniczyło 11 osób, które podpisały się pod protokołem.

W dniu 01.10.2017 r. (niedziela) została przeprowadzona kontrola z realizacji „Harmonogramu dnia zajęć w grupach wychowawczych” – zajęć resocjalizacyjnych, które winny odbywać się w czasie 14:30 – 15:30 w protokole z przeprowadzonych czynności kontrolnych zapisana jest informacja, iż w Ośrodku pracowały 3 grupy. Okazuje się, że jeden z wychowawców w czasie obowiązkowych zajęć kazał sprzątać swoim podopiecznym magazynek. Na pytanie dlaczego nie prowadzi zajęć odpowiedział, że zrobił to wcześniej, zaraz po objedzie. Pani Dyrektor zaznaczyła, że podczas spotkania z wychowawcami 29.10.2017 r. wicedyrektor wskazał, że wychowawcy mają bezwzględnie przestrzegać „Harmonogramu dnia zajęć w grupach wychowawczych”. A o odstępstwach od harmonogramu może decydować wyłącznie dyrektor lub wicedyrektor.

Drugi z wychowawców nie znajdował się na terenie własnej grupy a jego podopieczni chodzili między sypialniami a świetlicą. W świetlicy dwóch wychowanków oglądało telewizję a trudno jednoznacznie stwierdzić co robili pozostali. Wychowawca znajdował się na tzw. półkolu gdzie jeszcze inni chłopcy grali w tenisa. Na pytanie dlaczego nie trwają zajęcia resocjalizacyjne otrzymano odpowiedź, że powinny zacząć się dopiero o godzinie 15:30.

Wychowawca pracujący z grupą V był z wychowankami w świetlicy grupowej. Właśnie kończył zajęcia resocjalizacyjne wpisujące temat zajęć. Wychowankowie siedzieli przy stolikach i grali w gry planszowe.

Po powrocie z grupy V, zabrano z dyżurki raport dzienny, aby dokonać wpisu o przeprowadzonej kontroli. Kończąc czynności kontrolne i przechodząc ponownie obok wychowawcy Dyrektor nie zauważył aby sytuacja zmieniła się. Wychowawca na tzw. półkolu rozmawiał przez telefon, a chłopcy mieli „czas wolny” – mogli sami go sobie zorganizować. Dyrektor pokazał wówczas w telefonie komórkowym zdjęcie z „harmonogramem” i wskazał, że jest w błędzie, bo zajęcia resocjalizacyjne właśnie powinny się kończyć. No co wychowawca stwierdził, że każdy może się pomylić a jego zajęcia odbędą się godzinę później, po czym rozmawiał nadal przez telefon komórkowy. Na tym zakończono czynności kontrolne.

W dniu 04.10.2017 została przeprowadzona rozmowa dyscyplinująca z wychowawcą, w zakresie braku realizacji zajęć resocjalizacyjnych w dniu 01.10.2017 roku w godzinach 14:30-15:30 (niedziela) oraz zobowiązano do bezwzględnego przestrzegania harmonogramu dnia zajęć wychowawczych. Wychowawca zobowiązał się do rzetelnego przestrzegania harmonogramu dnia zajęć w grupach wychowawczych oraz przeprosił za zaistniałą sytuację. Zarówno jak i złożyli wyjaśnienia o zaistniałej sytuacji na piśmie.

Wychowawcy i nauczyciele nie radzą sobie z agresją wychowanków dlatego w ocenie zespołu kontrolującego pożądanym byłoby jednakże poszerzyć zakres realizowanych przez wychowawców kursów i warsztatów, o zagadnienia dotyczące: użycia środków przymusu bezpośredniego, ochrony praw dziecka z punktu widzenia prawa i standardów międzynarodowych, sposobów zapobiegania samo agresji, pracy z traumą, komunikacji interpersonalnej i przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu.

Opiekunowie także, nie budzą autorytetu u wychowanków a taki autorytet ma inspirujący i konstruktywny wpływ na postępowanie osób, u których cieszy się uznaniem. Autorytet taki ma szczególne znaczenie w pracy wychowawczej z dziećmi i młodzieżą. Wychowawca darzony takim autorytetem mobilizuje swoich wychowanków do inicjatyw i podejmowania samodzielnych działań, pogłębia poczucie odpowiedzialności za własny rozwój.

Ważne też by szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy i stosowania środków przymusu bezpośredniego, były realizowane w formie praktycznej, przez osoby o odpowiednich kwalifikacjach i doświadczeniu. Istotne jest również uaktualnianie

i utrwalanie wiedzy we wskazanych obszarach.

Zaleca się aby personel organizował regularne superwizje, służących rozładowaniu napięć powstałych w trakcie wykonywania obowiązków zawodowych. Takie spotkania pozwoliłyby również na polepszenie relacji pomiędzy personelem, co w rezultacie mogłoby mieć bezpośrednie przełożenie na jakość ich pracy i poziom sprawowanej opieki nad wychowankami.

Odpowiednio dobrany i wykwalifikowany personel stanowi skuteczną gwarancję ochrony nieletnich przez niewłaściwym traktowaniem. Dzięki swojej wiedzy i doświadczeniu oraz możliwości codziennego kontaktu z nieletnimi, ma możliwość bieżącego monitorowania zachowania podopiecznych i wyłapywania niepokojących sygnałów, świadczących o nieodpowiednim traktowaniu. Może także podjąć skuteczne środki zaradcze w przypadku stwierdzenia niepokojących zdarzeń (np. poprzez udzielenie pomocy, wezwanie policji czy zgłoszenie przełożonym swoich obaw i podejrzeń).

Warunki bytowe

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Renicach zapewnia wychowankom pokoje mieszkalne przeznaczone dla nie więcej niż 4 wychowanków lecz nie zapewnia higienicznych warunków pobytu nieletnim. Pomieszczenia, w których przebywają wychowankowie po zakończeniu zajęć szkolnych wymagają remontu są tam brudne ściany, zniszczona wykładzina podłogowa i tapczany oraz unosi się w nich nieprzyjemny zapach pomimo wietrzenia pomieszczeń gdyż nie są odpowiednio wentylowane. Pomiędzy tapczanami w niektórych pokojach brakuje szafek nocnych gdyż jest mało przestrzeni. W sypialniach brakuje szaf odzieżowych a wszystkie ubrania podopiecznych są deponowane i przechowywane w magazynkach grup wychowawczych.

Magazynki depozytowe są małe, zimne oraz brudne w których znajduje się czysta pościel, koce, dodatkowe kołdry, sprzęt sportowy oraz buty sportowe, przy suficie na stworzonym prowizorycznie drążku wiszą kurtki zimowe, letnie, koszule. Każdy z wychowanków posiada przedzieloną półkę w której znajdują jego się ubrania. Z wyjaśnień przesłanych emailem w dniu 26.10.2017 r. Wicedyrektor wyjaśnia, iż: „Po przyjęciu nowego wychowanka wychowawca spisuje jego rzeczy do karty odzieżowej. Odzież wychowanka znajduje się w magazynku. Wychowanek część niezbędnej odzieży trzyma w sypialni w szafie”. Informacja jest niezgodna z faktami przedstawionymi przez Panią Dyrektora w dniu 03.10.2017 roku „iż do końca października zostaną zakupione szafy i ubrania zostaną do nich przeniesione do pokoi wychowanków”. Dodatkowo 12.10.2017 w trakcie kontroli kasetki z depozytami jeden z wychowawców stwierdził, iż nic nie wie o fakcie przeniesienia ciuchów do pokoi wychowanków a przeniesienie nie zagwarantuje, że rzeczy nie zmienią właściciela a rozporządzenia nie zna. Zgodnie z rozporządzeniem MEN z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania (Dz. U. z 2017 poz. 1606) §26 pkt.2 gdzie, pokoje mieszkalne wyposażone są co najmniej w szafkę do przechowywania rzeczy osobistych dla każdego wychowanka oraz pkt.3 posiada szafy ubraniowe.

Dodatkowo, każda grupa w magazynkach posiada kasetkę w której, przechowywane są wartościowe rzeczy tj.: pieniądze, telefony, sygnety, łańcuszki itd. a klucze do kasetek posiadają wychowawcy. Wychowankowie po przybyciu do ośrodka przekazują ww. rzeczy do depozytu, gdzie fakt ten jest odnotowywany w zeszycie depozytów (finansowym) oraz karcie odzieżowej. Kontrolujący sprawdzili w jednej z grup wychowawczych kasetkę i stwierdzono nieprawidłowości: telefony, które znajdowały się w depozycie nie były dobrze

oznaczone (podana tylko nazwa telefonu, a w kasetce znajdowało się kilka telefonów o tej samej nazwie) wychowawca stwierdził, że wie do kogo każdy należy. Stan środków pieniężnych nie zgadzał się z ewidencją tj. powinno być 260,00 zł a było 365,00 zł. Wyjaśnień do pytań w czasie kontroli w dniu 13.10.2017 dokonał wychowawca grupy II:

1. Proszę o wyjaśnienie różnicy wynikającej z funduszu grupy, skąd powstała różnica:

„powstała różnica powstała w wyniku przechowywania prywatnych środków finansowych dwóch wychowawców kwocie 135,00 zł. Pieniądze te przeznaczamy dobrowolnie w celu zabezpieczenia biednym wychowankom zakupu słodczy, ubrania czy środków higienicznych, jak również sponsorujemy zakup biletów na wyjazd do domu w czasie urlopowania, gdyż większość z wychowanków nigdy nie wyjechała na urlop ze względu na brak środków finansowych”

2. Czy były kontrole wewnętrzne w zakresie depozytów zdeponowanych przez wychowanków:

„pracując od 2000 roku nie przypominam sobie aby były takie kontrole. Kontrolowane magazynki.”

3. Dlaczego w skrzynce z depozytami znajdują się wartości niezaewidencjonowane w zeszycie depozytów:

„w skrzynce z depozytami znajdują się wartości (rózaniec, łańcuchy itp.) niezaewidencjonowane w zeszycie depozytów, gdyż są to przedmioty znalezione na terenie ośrodka i zabezpieczone a do których nie znalazł się właściciel”

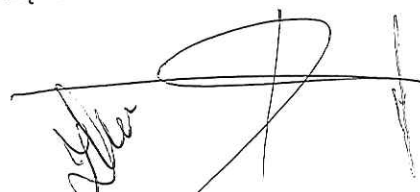
Placówka nie zapewnia wychowankom miejsca umożliwiającego samodzielne pranie rzeczy osobistych oraz ich suszenie. W trakcie kontroli wszystkie grupy zostały zaopatrzone w suszarki. Brudne rzeczy wychowanków są przechowywane we wspólnym worku, gdzie trafiają do pralni na terenie Ośrodka i tam są prane oraz suszone przez pracownika placówki. Mokre ręczniki wychowankowie suszą na kaloryferach w sypialniach co jeszcze bardziej potęguje nieprzyjemny zapach.

Na 72 miejsca, którymi dysponuje placówka znajduje się jedynie siedem natrysków znajdujących się na pierwszym piętrze budynku. Kąpiele odbywają się w grupach zgodnie z ustalonym wcześniej grafikiem. Pomieszczenie jest czyste, oddzielone ściankami działowymi, a od wejścia zasłonięte. Do tego pomieszczenia przylega bezpośrednio drugie pomieszczenie stanowiące przebieralnię, które nie zapewnia intymności i zgodności z zasadami higieny. W ocenie kontrolujących taka sytuacja może wywołać u nieletnich poczucie wstydu, upokorzenia czy naruszenia ich godności osobistej.

Uwagę kontrolujących zwrócił minimalizm w urządzeniu pokoi wychowanków. Charakteryzował się on surowością wystroju (na ścianach i szafkach podopiecznych brakowało zdjęć osób najbliższych czy przedmiotów świadczących o zainteresowaniach chłopców). Zachęcanie podopiecznych do dekorowania pokoi według własnego gustu i zainteresowań wpłynęłoby pozytywnie na atmosferę panującą w placówce, niwelując niedogodności wynikające z samego faktu izolacji.

Warto w tym miejscu odwołać się do standardów CPT §29 i §30 Dziesiątego Sprawozdania Ogólnego [CPT/Inf. (99) 12], który wskazał, że *dobrze zaprojektowany ośrodek detencyjny dla nieletnich powinien zapewniać pozytywne i spersonalizowane warunki detencji młodych osób pozbawionych wolności. Miejsca, w których młode osoby śpią i prowadzą aktywność życiową powinny być – oprócz odpowiedniej wielkości, oświetlenia i wentylacji – właściwie umeblowane, dobrze urządzone i dostarczać odpowiednich wrażeń wzrokowych. Młodemu ludziom powinno się pozwolić na przechowywanie rozsądnej ilości rzeczy osobistych, jeśli przeciwko temu nie przemawiają przeważające względy bezpieczeństwa.*

Powyższe nie spełnia wymogów zawartych w rozdziale 3 rozporządzenia Ministra

Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 roku w sprawie publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowania uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania (Dz. U. poz. 1606).

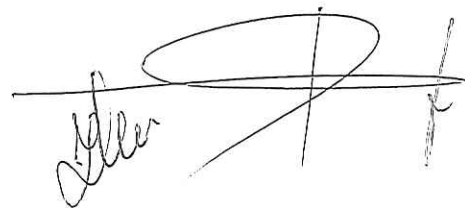
Monitoringiem wizyjnym (bez fonii) objęto teren zewnętrzny oraz następujące pomieszczenia: sala gimnastyczna, stołówka, korytarze. Na dzień kontroli nie działały 2 z 30 kamer. Z wyjaśnień pracownika Ośrodka wynika, iż jedna kamera monitorująca taras i drogę z tyłu budynku nie działa od dnia 26.06.2016 r. a kamera monitorująca plac przed budynkiem głównym przestała funkcjonować dnia 31.05.2017r. Kamery były zgłaszane telefonicznie do naprawy przez Panią Dyrektora oraz Pana Wicedyrektora kilkakrotnie. Z Informacji uzyskanej od pracownika MOW Renice w dniu 26.10.2017 r. wynika, iż niedziałające kamery zostały zdjęte i oddane do przeglądu w ramach gwarancji. Obraz z kamer przechowywany jest przez 30 dni, po tym czasie jest kasowany. Wgląd do nagrań posiada dyrektor Ośrodka, Wicedyrektor oraz Policja w razie zaistnienia niebezpiecznych zdarzeń losowych.

Sytuacja osób z niepełnosprawnością

Należy podkreślić, iż placówka nie jest przystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Mimo, że w MOW nie przebywał wychowanek mający trudności w poruszaniu się, to specyfika Ośrodka daje podstawy do uznania, że do grona podopiecznych może dołączyć osoba poruszająca się na wózku inwalidzkim lub o kulach. W aktualnym stanie nie będzie ona mogła korzystać z urządzeń sanitarnych czy też samodzielnie poruszać się po terenie placówki. Trudności z wejściem do placówki mogą mieć także osoby z niepełnosprawnością fizyczną odwiedzające wychowanków. Wejście do budynku nie jest bowiem wyposażone w podjazd.

W związku z tym kontrolerzy zalecają dostosowanie placówki do potrzeb osób mających trudności w poruszaniu się. Kontrolujący zaznaczają, że pewne modernizacje, pozwalające na samodzielność osób z niepełnosprawnością (np. uchwyty ułatwiające korzystania z WC i prysznic), nie wymagają szczególnych nakładów finansowych czy ingerencji w architekturę budynku. Przypomnieć w tym miejscu należy, że zgodnie z § 3 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002r. Nr 75, poz. 690 ze zm.), zwanego dalej: rozporządzeniem, młodzieżowe ośrodki wychowawcze należy traktować jako budynki zamieszkania zbiorowego. Ponadto zgodnie z przyjętą w dniu 1 sierpnia 1997 r. przez Sejm RP Kartą Praw Osób Niepełnosprawnych (M. P. z 1997 r. Nr 50, poz. 475), osoby niepełnosprawne mają prawo życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych. Nadto Polska w dniu 6 września 2012 roku ratyfikowała przyjętą w dniu 13 grudnia 2006 r. przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169). Zgodnie z jej treścią należy umożliwić osobą niepełnosprawnym niezależne życie i pełny udział we wszystkich jego sferach. Zarówno wymieniona Karta, jak i Konwencja dotyczą również osób pozbawionych wolności oraz środowiska stworzonego w miejscu jego osadzenia.

W związku z powyższym należy dokonać przeglądu pomieszczeń, z których mogą korzystać osoby z niepełnosprawnościami pod kątem wskazanych standardów i ich dostosowanie, przy najbliższych remontach i modernizacjach placówki.

Prawo do ochrony zdrowia

Podstawową opiekę zdrowotną wychowanków zapewnia zakład opieki zdrowotnej w Myśliborzu. Ośrodek zatrudnia pielęgniarkę, która sprawuje profilaktyczną opiekę nad wychowankami oraz przeprowadza badania wstępne nowoprzyjętych. W aktach wychowanków znajdują się deklaracje wyboru podstawowej opieki zdrowotnej. W razie choroby wychowanek wraz z osobą upoważnioną przez dyrektora udaje się do ZOZ, która po wizycie u lekarza wykupuje leki. Leki przepisane przez lekarza pracownik socjalny wpisuje do zeszytu – *Rejestr Leków Wydanych*, a odbierający leki stwierdza fakt odbioru leku czytelnym podpisem. Wraz z odebranymi lekami otrzymuje zeszyt konkretnego, chorego wychowanka z instrukcją częstotliwości podania lekarstw, w którym wszyscy wychowawcy pracujący z danym wychowankiem potwierdzają podpisem fakt podania lekarstwa. *Zeszyty indywidualne wychowanków* przechowywane są w dyżurce wychowawców a zapis w zeszycie-rejestrze leków wydanych jest podstawą do podania leków wychowankom. Leki są przechowywane w bezpiecznym, niedostępnym miejscu dla wychowanków, pod zamknięciem. W trakcie kontroli przeanalizowano zeszyty aktualnie chorych wychowanków i stwierdzono brak w niektórych przypadkach potwierdzeń wychowawców podania leków zgodnie z obowiązującą procedurą w sprawie *przechowywania i podawania leków*. Kontrolujący poprosili o pisemne wyjaśnienie tej sytuacji w odpowiedzi Wicedyrektor stwierdził, iż „często zdarza się, że wychowankowie odmawiają brania leków”. W dyżurce wychowawców znajdowały się leki niezgodne ze spisem lecz na pytanie kontrolujących wychowawca nie wiedział dlaczego nic się nie zgadza. Wychowawca zapytany o łyżkę znajdującą się w dyżurce odpowiedział, że jeżeli wychowankowie oszukują z tabletkami (psychotropowymi) zostaje, im ona rozgnieciona i podana łyżką. W MOW Renice brak pokoju dla chorych wychowanków.

Rola służby zdrowia w każdym miejscu pozbawienia wolności nie powinna ograniczać się do leczenia pacjentów z dolegliwościami; powinna natomiast obejmować także zadania związane z medycyną społeczną i profilaktyką. W związku z tym należy podkreślić dwa aspekty o szczególnym znaczeniu dla nieletnich pozbawionych wolności, mianowicie kwestię odżywiania oraz zapewnienie edukacji zdrowotnej.

Dyscyplinowanie

Zasady nagradzania i karania określa Statut Ośrodka ich celem jest motywowanie do wysiłku adekwatnego do indywidualnych możliwości wychowanka oraz kształtowanie odpowiedzialności za swoje czyny. Zgodnie z § 108 Statutu za właściwą postawę wychowanka można mu przyznać następujące nagrody:

- ustna pochwała udzielona w trakcie zebrania społeczności,
- pisemna pochwała z wpisaniem do akt wychowanka,
- listu pochwalnego do rodziców (opiekunów prawnych) i sądu w miejscu stałego zamieszkania wychowanka,
- dyplomów uznania,
- nagród rzeczowych,
- urlopowania wychowanka w dniach wolnych od zajęć obowiązkowych,
- skrócenia czasu oczekiwania na pierwszą przepustkę do domu,
- w przypadku bardzo dużej poprawy w funkcjonowaniu, wniosek dyrektora do właściwego sądu o zmianę stosowanego środka wychowawczego – zwolnienie z ośrodka.

Dyrektor Ośrodka po zapoznaniu się z argumentacją wychowawcy oraz wyjaśnieniem wychowanka może udzielić wychowankowi kary w postaci:

- upomnienia z odnotowaniem w IPET,

